

Ministerie van SZW
t.a.v. mw. drs. T. van Ark
Postbus 90801
2509 LV 'S-GRAVENHAGE

Kenmerk bri. 1111-11457133-33
Betreft **OVAL reactie wetsvoorstel wijziging Participatiewet
verbeteren van de ondersteuning van mensen in de bijstand**
Datum 21 januari 2020

Geachte mevrouw Van Ark,

Werk is één van de meest fundamentele aspecten van het menselijk bestaan en is sociaal, economisch en maatschappelijk van groot belang. Ook voor mensen in de bijstand is het van belang dat zij meer perspectief krijgen om weer mee te doen. De gemeenten kunnen daarvoor zorgdragen door alle bijstandsgerechtigden een niet-vrijblijvend aanbod te doen dat bij hen past. Wij geven eerst onze reactie op de aanpassing van de taaleis. Vervolgens gaan wij in op de drie vragen waarin de regering specifiek geïnteresseerd is.

Taaleis

Uit de evaluatie van de taaleis komt naar voren dat de effectiviteit van de taaleis groter zou kunnen zijn als gestreefd kan worden naar een haalbaar taalniveau per cliënt. Hoger dan de huidige taaleis indien mogelijk om re-integratie makkelijker te maken en alleen een lager taalniveau als de leerbaarheid naar het oordeel van het college onvoldoende wordt geacht om het niveau te kunnen halen. Hierbij kunnen naast taalverwerving ten behoeve van uitstroom uit de bijstand naar werk ook taalverwerving ten behoeve van andere vormen van activering en participatie een doel zijn. Dat taalverwerving mogelijk wordt gemaakt binnen andere activiteiten is wenselijk. Dat de taaleis eenvoudiger wordt in de uitvoering en effectiever kan worden gecombineerd met het re-integratie-instrumentarium juichen wij toe.

1. Frequentie klantcontact

Wat is naar uw mening de gewenste frequentie van het klantcontact tussen de gemeente en de bijstandsgerechtigde als het gaat om het kunnen bieden van passende ondersteuning en eventuele benodigde voorzieningen, gericht op arbeidsinschakeling en, als arbeidsinschakeling nog niet mogelijk is, andere vormen van participatie en wederkerigheid?

Het is belangrijk dat de gemeente alle bijstandsgerechtigden ten eerste in beeld krijgt, verder leert kennen, dan met een passend aanbod ondersteunt en vervolgens regelmatig contact houdt. Daarbij is het van belang dat werkgevers en intermediairs inzicht hebben in bestanden om bijstandsgerechtigden te kunnen vinden. Onderzoek wijst uit dat een persoonlijke, gerichte aanpak een toegevoegde waarde heeft in de dienstverlening. Het UWV bijvoorbeeld heeft inmiddels de Persoonlijke dienstverlening WW geïntensiveerd. Per klant wordt op jaarbasis gemiddeld 5,0 tot 5,5 uur WW-dienstverlening geleverd. Gezien de grotere afstand tot de arbeidsmarkt en de mate van bekendheid van de gemeente met de doelgroep is onze inschatting dat **6 uur op jaarbasis per bijstandsgerechtigde** reëel is.

Wat betreft de frequentie is, gezien de gewenste activerende en stimulerende uitwerking die dit dient te hebben, **contact op kwartaalbasis** een passend uitgangspunt is. Dit zorgt voor duidelijkheid en regelmaat. De tussenliggende tijd is voldoende om eventuele vordering en voortgang te boeken, te bespreken en - daar waar nodig - bij te stellen.

2. Vormgeving klantcontact

Hoe moet volgens u dit klantcontact vormgegeven worden, ook in samenhang met de frequentie van het contact? Daarbij kunt u denken aan gesprekken in persoon, telefonisch, per mail, et cetera.

Persoonlijke begeleiding en face-to-face contacten worden door uitkeringsgerechtigden erg gewaardeerd én zijn van groot belang om activering en de kans op werk te vergroten. Het ligt dan ook voor de hand om het zwaartepunt van het klantcontact te leggen op gesprekken in persoon. Deze kunnen op kwartaalbasis plaatsvinden. Voor de tussenliggende periodes kan het contact telefonisch of per mail verlopen.

3. Randvoorwaarden

Welke randvoorwaarden zijn volgens u nodig om deze frequentie en vorm van klantcontact te realiseren en om inhoud te kunnen geven aan het maken van participatieafspraken met alle bijstandsgerechtigden?

De klant centraal

- Stel de bijstandsgerechtigde centraal in het contact en bij het geven van inhoud aan de participatieafspraken.
- Zorg voor een goede klantreis, ervaar processen vanuit de uitkeringsgerechtigden om ze vervolgens te kunnen verbeteren.
- Bevestig gemaakte participatieafspraken, leg deze op een eenduidige wijze vast.
- Spreek en schrijf heldere en begrijpelijke taal.
- Zorg voor structurele evaluatie, ook door de bijstandsgerechtigden.
- Richt een panel met bijstandsgerechtigden op om hen te betrekken bij de ontwikkeling en optimalisatie van de dienstverlening.

Voldoende en deskundige capaciteit

Er dient voldoende en deskundige capaciteit beschikbaar te zijn voor het persoonlijk contact met de bijstandsgerechtigden. Sinds de invoering van de Participatiewet zien wij dat (over het algemeen) gemeenten tot op heden niet (kunnen) leveren wat nodig is om klanten in beeld te krijgen en een adequaat traject in te zetten. Gezien de omvang, aard en complexiteit betreft het veelal specialistische dienstverlening. Gemeenten zijn nog te intern gericht, doen teveel zelf en maken te weinig gebruik van de aanwezige kennis en expertise van externe dienstverleners. Problemen stapelen zich daarom op. Het risico is dat er bijstandsgerechtigden uit beeld raken, omdat er onvoldoende capaciteit is om alle klanten te spreken en te blijven ondersteunen. Dit heeft tot gevolg dat als de ene klantgroep meer prioriteit krijgt, andere klantgroepen minder aandacht krijgen. Er is dus extra en deskundige capaciteit nodig om structureel en duurzaam resultaten te bereiken. Voldoende budget hiervoor is noodzakelijk. De huidige budgetten zijn vaak al onvoldoende en/of worden niet besteed aan het duurzaam aan het werk helpen van mensen doordat zij niet geormerkt zijn.

Integrale aanpak

Zoals uit de evaluatie van de Participatiewet blijkt hebben mensen die aangewezen zijn op de Participatiewet naast werkloosheid vaak ook andere problemen, zoals gezondheidsproblemen, schulden of verslaving, die aangepakt moeten worden om de re-integratie naar werk te kunnen laten slagen. Ze hebben niet alleen met de Participatiewet te maken, maar hebben ook behoefte aan zorg of ondersteuning en schuldhelpverlening. Een integrale aanpak is een belangrijke randvoorwaarde om de problemen gelijktijdig aan te kunnen pakken. Schotten binnen de gemeenten of wet- en regelgeving mogen geen drempels vormen voor effectieve dienstverlening aan bijstandsgerechtigden.

Wij hebben de overtuiging dat onze reactie uit de beroepspraktijk een constructieve bijdrage levert aan de voorgestelde wetswijziging en verdere publiek-private samenwerking. Vanzelfsprekend zijn wij bereid tot een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,



Sieb Louwsma
Voorzitter